

Kutsal Kitap, kadınların kilisede önderlik görevleri ya da hizmetleri üstlenmesini yasaklıyor mu?

Philip B. Payne © 2023 Payne Loving Trust

(Almanca çeviri: Hans-Jörg Ronsdorf ve Gabi Singer, nazik izinleriyle)

Bu konuşmayı ve PowerPoint sunumunu www.pbpayne.com adresinden (İngilizce olarak) indirebilirsiniz; orada burada yalnızca kısmen verilen eski Grekçe metinlerin bütün görüntüleri de yer almaktadır.

Cambridge Üniversitesi'ndeki doktora çalışmamın başında bir öğretim üyesi şöyle dedi: “Yeni Antlaşma’da, kendi özgün bağlamında doğru anlaşıldığında, kadınların hizmetini kısıtlayan hiçbir pasaj yoktur.” Neredeyse ayağa kalkıp “**Bu doğru değil!**” diye bağıracaktım.

Bu konuşma, son 50 yıldaki araştırmalarımın sonuçlarını özetliyor. Bu sonuçlar, kadınların önderlik görevlerinde bulunmasına karşı öne sürülen **dört ana itiraz** konusunda düşüncemi değiştirmemi sağladı.

İtiraz 1: Kutsal Kitap, erkeğin baş olduğunu öğretir.

Başka bir deyişle, kilisede ve evde önderliği yalnızca erkekler üstlenmelidir. Bu düşünce, 1 Korintliler 11:3’ün “**erkek, kadının başıdır**” diye çevrilmesine dayanır. Almancada (başka dillerde de olduğu gibi) “baş” (Almanca *Haupt*) kelimesi bugün çoğu zaman “üzerinde otorite” anlamını taşır. Ancak bağlam, Pavlus’un “**erkek, kadının kaynağıdır**” demek istediğini ve böylece Adem’i kastettiğini gösterir. “Kaynak” anlamında “baş”, 12. yüzyıldan beri Grekçe sözlüklerde yer almaktadır.¹

Otorite, Grekçede “baş” kelimesinin yaygın bir anlamı **değildi**. En kapsamlı Grekçe sözlük, bu kelime için kırk dokuz mecazi anlam sıralar. Bunların hiçbirisi otoriteyi içermez.²

Dünyevi Eski Grekçe sözlüklerin çoğu, bu kelimenin otorite anlamına geldiği tek bir örnek bile vermez. Dünyevi bir Grekçe sözlükte bu kelimenin *otorite* anlamında geçtiği, bulabildiğim **en erken** örnek, İsa’dan sonra dördüncü yüzyıldandır. Grekçe sözlükler, *otorite* anlamındaki *baş* kelimesini Bizans dönemine ya da Orta Çağ’a ait olarak gösterir; yani Pavlus’un yazmasından çok sonraya. Bu nedenle Pavlus’un *baş* kelimesiyle *otoriteyi* ifade etmek istemiş olması pek olası değildir.

Pavlus’un zamanında yaygın olarak kullanılan İbranice Kutsal Kitap’ın Grekçe çevirisi (Septuaginta), *otoritenin* bu kelimenin yaygın bir anlamı **olmadığını** doğrular.³ Bu çeviri, fiziksel bir başa (kafaya) yapılan İbranice göndermeleri neredeyse **her zaman** bu kelimeyle çevirir; ama “baş” “önder” anlamına geldiğinde neredeyse **hiçbir zaman** bu kelimeyi kullanmaz.

İbranice *baş* kelimesinin önder anlamına geldiği 180 yer vardır. Bu 180 yerin **yalnızca birinde** Grekçe Septuaginta, “önder” için mecaz olarak açıkça “baş” (kephale) kelimesini kullanır. “Baş” kelimesinin “önder” anlamına geldiği öne sürülen diğer bütün **sözde** örnekler, 3. yüzyılda Origenes tarafından eklenmiştir. Ancak bağlamdan anlaşılıyor ki bunlar ya “önder”den başka bir şey anlatır ya da “baş olarak”⁴ diye çevrilmiştir; Grek okurlar da bunu “bir baştır” diye değil, daha çok “bir baş gibi”⁵ diye anlayabilirdi.

Pavlus'un *baş* için kullandığı 12 mecazın **hiçbiri otorite** anlamını gerektirmez. **On tanesi kaynak** ya da köken anlamını ifade eder; diğer ikisi ise **uç**, doruk anlamındadır.⁶

Kadınların kilise önderliğinden dışlanması, Kutsal Kitap'ta kadın önderlerin pek çok kez onaylanmasıyla bağdaşmaz. Pavlus'un Romalılar 16'da hizmette emektaşı olarak andığı on kişiden yedisi kadındır. Bunların arasında "Kenhere'deki kilisenin diyakozu" ve "ben de içinde olmak üzere birçoklarının önderi (Grekçe *prostat*)"⁷ olan Fibi ile kocası gibi "elçiler arasında seçkin" olan Yunya vardır.⁸

Özetle şunu söyleyebiliriz: Dünyevi Grekçe sözlükler, Grekçe Kutsal Kitap, Pavlus'un dil kullanımı ve Pavlus'un kilise önderliğindeki kadınları onaylaması, Pavlus'un "*baş*" derken "otorite"yi kastetmediğini gösterir. Kutsal Kitap hiçbir yerde erkeğin kadın üzerinde egemenliğini ya da önderlik rolünü öğretmez.

İtiraz 2: 1 Timoteos 2:12 şunu öğretir: "Kadının öğretmesine ya da erkek üzerinde otorite sahibi olmasına izin vermiyorum."

Bunu genel bir yasak olarak anlayan kişi, 1 Timoteos'ta sahte öğretmenler tarafından ayartıldığı belirtilen **tek** kişilerin kadınlar olduğunu ve bu mektubun belirli bir **yerel** soruna⁹ değindiğini göz ardı eder.

Üstelik bu çeviri **dört** nedenden ötürü kuşkuludur.

Birincisi, eski NIV'in (New International Version) "otorite sahibi olmak" diye çevirdiği Grekçe *authentēin* kelimesi, en iyi "**otoriteyi ele geçirmek**" diye çevrilir. Bu kelimenin açıkça "otorite kullanmak" anlamına geldiği **ilk** örnek ancak **üç yüzyıl** sonra ortaya çıkar.¹⁰ Yeni Antlaşma'da "otorite kullanmak" için başka bir kelime kullanılır. Pavlus'un zamanında bu kelime ya "egemenlik kurmak" ya da daha sık görüldüğü gibi (21 kez) "otoriteyi zorla alarak üstlenmek" anlamına gelebiliyordu.

Bu yüzden King James çevirisi daha doğru bir ifade kullanır: "**otoriteyi gasp etmek**". Yeni Antlaşma'nın standart sözlüğü bu kelimeyi "bağımsız bir otorite konumunu **üstlenmek**" diye tanımlar. 2011 NIV ise çevirisini "**kendine otorite yakıştırmak**" diye **düzeltilmiştir**.

İkincisi, Pavlus "öğretmek" ile "otoriteyi ele geçirmek" kelimelerini birbirine bağlayan bağlacı (ve) genellikle **tek** bir düşünceyi iletmek için kullanır.¹¹ Dolayısıyla kadınlara öğretmeyi **ancak** bunun için otoriteyi zorla ele geçirdiklerinde yasaklar. Bu ayet, aynı kentte Apollos'a öğretmenlik eden Priskila gibi tanınmış öğretme yetkisine sahip kadınları kısıtlamaz. Pavlus, Timoteos'a yazdığı ikinci mektupta ona selam gönderir.

Üçüncüsü, "**izin vermiyorum**" yanıltıcı bir çeviridir; çünkü bu fiil Grekçede genellikle **zamanla sınırlı** ve **kalıcı olmayan** bir duruma işaret eder. Fiilin dilbilgisel biçimi **nadiren** kalıcı bir yasağı ifade eder. Çoğunlukla o an geçerli olan bir izne ya da yasağa işaret eder; bu yüzden "**(Şimdilik) izin vermiyorum**" diye çevrilmesi **gerekir**. Bu da evrensel bir yasaktan çok, Efes'teki o günkü bunalıma işaret eder.

Dördüncüsü: Eğer bu ayet kadınlara öğretmeyi **kalıcı olarak** yasaklıyorsa, Kutsal Kitap'ın kadınların öğretmesi hakkındaki pek çok olumlu ifadesiyle **çelişir**.

Tanrı, esinlenmiş **Kutsal Yazı'nın** anahtar bölümlerini kadınlar aracılığıyla açıklamıştır: Miryam'ın ve Debora'nın ezgileri, Hanna'nın duası, Avigayil'in peygamberlik sözü, Kral Lemuel'in annesinin *esinlenmiş* sözü, Elizabet'in kutsaması ve Kutsal Yazılar'ın ilk Hristiyan **yorumu** olan Meryem'in Magnificat'ı bunlardandır.¹²

Demek ki 1 Timoteos 2:12 belirli bir sorunla, yani Efes'teki kilisede sahte öğretiler yayan ayartılmış kadınlarla ilgilidir. Bu ayet, o kilisedeki kadınların otoriteyi zorla ele geçirip bir erkeğe öğretmesini yasaklar. Priskila gibi tanınmış bir öğretme göreviyle öğreten kadınlar böyle bir otoriteyi gasp etmezdi. Pavlus kadınlara her yerde ya da her zaman öğretmeyi veya erkekler üzerinde otorite sahibi olmayı yasaklamaz.

İtiraz 3: Kadınlar yerel kiliselerde ihtiyar, gözetmen ya da çoban olamaz; çünkü Kutsal Kitap yerel kiliselerin önderliğinde yalnızca erkekleri öngörür, asla kadınları değil.

Gerçekten de Yeni Antlaşma, **Mesih dışında** kadın ya da erkek **hiç kimseyi** adıyla **gözetmen** ya da **çoban** olarak anmaz.

“İhtiyar” Yuhanna ve “ihtiyar arkadaşı” Petrus için bu sıfatlar kullanıldığında, bu herhangi bir yerel kiliseye işaret etmez. Daha çok, onların **elçi olarak görgü tanıkları** sıfatıyla bütün kilisenin, yani dünya çapındaki kilisenin ihtiyarları olduklarına işaret eder.

Kutsal Kitap'ta **yerel bir kilisenin** önderliği için belirli bir unvan **yalnızca** bir kişiye verilir: “Kenhere'deki kilisenin diyakozu Fibi”. Fibi'nin oradaki kilisenin ‘bir (ya da belki ‘asıl’) diyakozu’ olarak anılması “neredeyse **kesindir**.”¹³

Pavlus bütün imanlıları gözetmen ya da ihtiyar olmaya özendirerek şöyle der: “Bu söz güvenilirdir: **Biri** gözetmenlik görevini arzuluyorsa, iyi bir işe heves ediyor demektir.”¹⁴

Titus 1'de ihtiyarlar için sayılan niteliklerin öznesi de **“herhangi biri”dir**. Grekçe asıl metinde, İngilizce ya da Almanca çevirilerin çoğunun tersine, her iki listede de tek bir “o (erkek)”, “onu” ya da “onun” veya erkeklerle sınırlayan **başka herhangi bir** (dilbilgisel) kısıtlama yoktur.

Bazıları **“tek kadının kocası”** niteliğinin kadınları dışladığını düşünür; ama ataerkilliğin ya da tamamlayıcılığın önde gelen savunucuları Douglas Moo ve Thomas Schreiner bile bunun kadınları dışlamadığını **kabul eder**.¹⁵ Mezar yazıtları, “tek kadının kocası” ifadesinin evlilikte sadakat için kullanılan bir **deyim** olduğunu gösterir.¹⁶ Bir deymi **ayırıcı** bir koşul gibi ele almak yanlıştır.¹⁷ Fibi bir diyakoz olduğu ve 1 Timoteos 3:11'de **kadınlar** için sayılan nitelikler **diyakozların** nitelikleri içinde yer aldığı için, bir sonraki ayetteki “tek kadının kocası” ifadesi elbette kadınları **dışlayamaz**.

Dördüncü yüzyılda ataerkilliği savunan Yuhanna Hrisostomos bile “tek kadının kocaları” ifadesinin kadın diyakozlar için de geçerli olduğunu yazmıştır.¹⁸ O, Grekçe eril biçimlerin kadınları **dışlamadığını** anlamıştı. Yeni Antlaşma'da kadınları ya içermesi gereken ya da içerebilen 7500 ile 8000 arasında eril biçim vardır; bu, aşağı yukarı her ayette böyle bir dilbilgisel biçim demektir.¹⁹ Gordon Hugenberger'in gösterdiği gibi, Kutsal Kitap'ta erkeklere yönelik koşulların **kadınlar** için de geçerli olması olağandır.²⁰

İtiraz 4: Pavlus üç kez buyurur: “Kadınlar kiliselerde sessiz kalsın” (1 Korintliler 14:34-35).

Kuran'ın ilk el yazmaları kayda değer metin farklılıkları içerse de İslam, Kuran metninin hiçbir zaman değiştirilmediğini yaygın biçimde öğretmiştir. Buna karşılık kilise, Origenes'in zamanından beri el yazmalarındaki metin farklılıklarını her zaman kabul etmiştir. Kutsal Kitap'ın Yanılmazlığı Üzerine Chicago Bildirgesi'nin X. maddesinde, “Kutsal Yazı'nın kopyalarının ve çevirilerinin, aslını sadakatle

yansıttıkları ölçüde Tanrı Sözü olduğu” vurgulanır. Metin eleştirisinin bilimsel ilkeleri, Yeni Antlaşma’nın özgün metnini günümüze ulaştırmış binlerce el yazmasından dikkate değer bir doğrulukla yeniden kurmayı mümkün kılar. Markos’un en eski el yazmaları uzun sonu (Markos 16:9-20) içermez ve bu sonun Markos’un özgün metninde bulunmadığına dair güçlü kanıtlar vardır. Uzun son, 18. ayette imanlılara “yılanları elleriyle tutacaklar, öldürücü bir zehir içseler bile hiçbir zarar görmeyecekler” diye güvence verir. Bu söz özgün metinde bulunmadığı için Tanrı’nın kiliseye verdiği bağlayıcı mesaj değildir. Aynı şekilde 1 Korintliler 14:34-35 de **ancak** Pavlus’un özgün mektubunda yer alıyorsa otorite taşır.

El yazmalarından çıkan **yedi** neden ve bu ayetlerdeki sözlerden çıkan **dokuz** neden, beni ve başka birçok kişiyi bu ayetlerin Pavlus’un özgün mektubunda bulunmadığına, sonradan eklendiğine ikna ediyor. Şimdi yalnızca üçünü özetleyeceğim.

Birincisi, bu ayetlerin apaçık anlamı, bu bölümde “**herkesin**” öğretebileceğini ve peygamberlik edebileceğini söyleyen ifadelerle ve 11:5’te kadınların peygamberlik ettiğini belirten ifadeyle çelişir.

İkincisi, Pavlus’un mektuplarının el yazmalarında, bu kadar uzun olup (farklı el yazmalarında) birbirinden bu kadar uzak iki ayrı yerde, açık bir neden olmaksızın duran başka hiçbir metin parçası yoktur.

Üçüncüsü, en eski Kutsal Kitap bu ayetleri sonradan yapılmış sahte bir ekleme olarak işaretler.²¹

Şimdi bu noktaları ele alacağım.

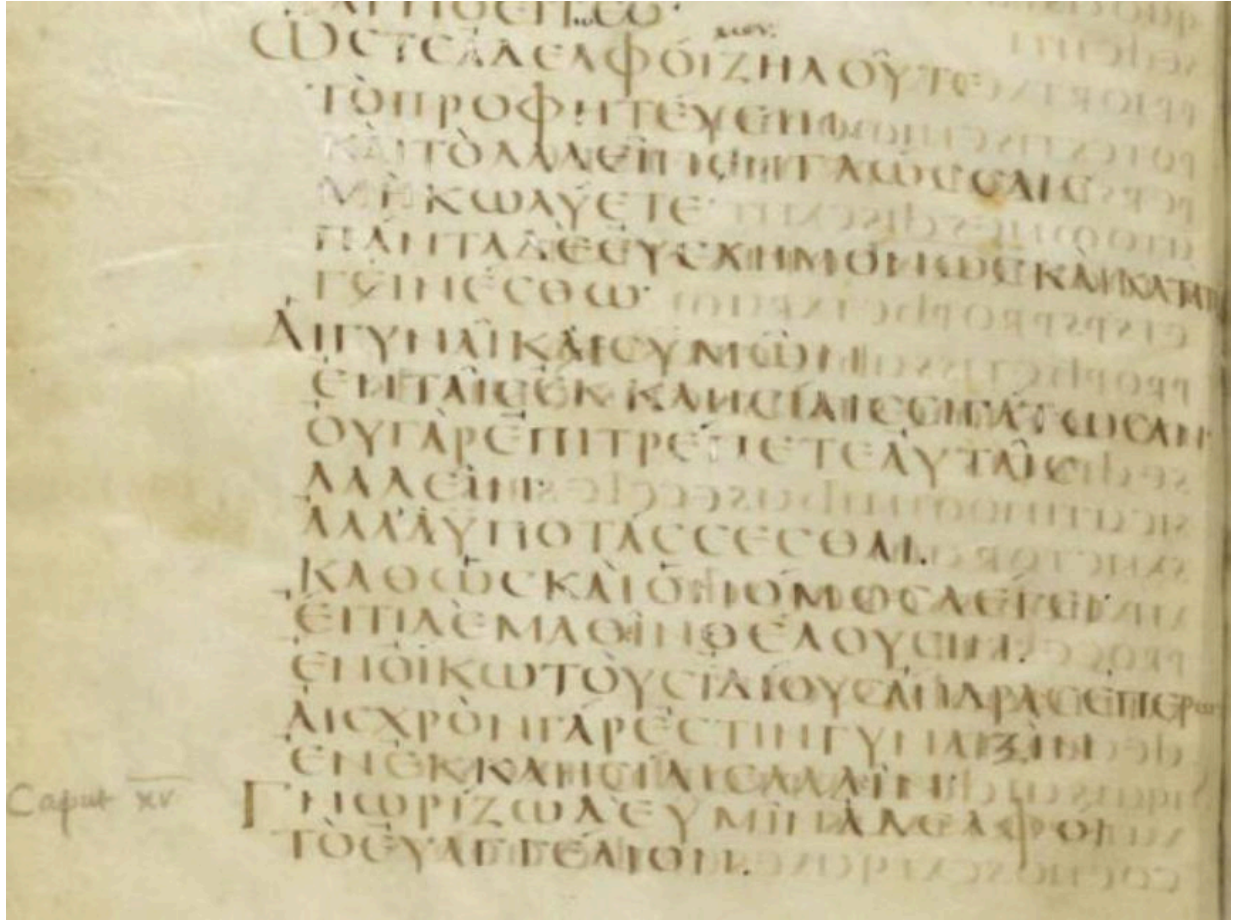
Birincisi, bu ayetler bu bölümdeki başka birçok ifadeyle çelişir.

Çelişkilerden kaçınmak için birçokları Pavlus’un **yalnızca rahatsız edici gevezeliği** ya da ilk kez 1962’de önerildiği gibi²² **yalnızca** peygamberlik sözlerinin *değerlendirilmesini* susturduğunu söyler. Ama bu yorumlar, bu bölümde üç kez ısrarla tekrarlanan koşulsuz susma buyruğuna uymaz. Eğer 34. ayet yalnızca peygamberlik sözlerinin değerlendirilmesini yasaklıyorsa, o zaman 34. ayet 35. ayette **yasaklanan** konuşmaya da **izin vermiş olur**. Üstelik bir şey öğrenme isteğiyle soru sormak, peygamberlik sözlerini değerlendirmekten bambaşka bir şeydir ve nadiren rahatsız edicidir. Bu yorumlar, Pavlus’un az önce yazdığı şeyle çelişmesine yol açar.

İkincisi, bu ayetler bütün “Batı” Grekçe el yazmalarında 40. ayetten sonra gelir; ama öteki el yazmalarının çoğunda 33. ayetin ardından gelir.

İşte 6. yüzyıldan ünlü “Batı” Kodeksi D. Bu görüntüdeki ilk tam paragraf 14. bölümün sonudur. Sonraki paragraf 34-35. ayetlerdir. Son bölümle 15. bölüm başlar.

“Western” Codex D (06) Claromontanus

34-35. ayetlerin bulunduğu iki farklı yer, birinin bunları kenar boşluğuna yazdığını, sonraki kopyacıların da bunları ya 33. ya da 40. ayetten sonra metne eklediğini düşündürür. Bunu açıklayayım:

Kutsal Yazı'nın **özgün** metnini belirlemede **temel** ilke şudur: "**Bütün** öbür metinlerin ortaya çıkışını en iyi açıklayan metin, büyük olasılıkla özgün metindir."

Pavlus'un herhangi bir mektubunun hiçbir el yazması, **herhangi bir** büyük metin bloğunu görünür bir neden olmadan bu kadar uzağa taşımaz, buna **yakın** bir şey bile yapmaz; ilk dönemin hiçbir okuru da bu metnin yerini eleştirmemiştir.²³ Ama kâtiplerin kenardaki metni ana metnin **içine** kopyalaması **olağan** bir şeydi.

Örneğin dördüncü yüzyıldan kalma Vatikan Kodeksi'nde, Matta metninin kenarında eski metin bulunan 20 yer vardır. 3'ü dışında hepsi, sonraki el yazmalarının hemen hepsinde ana metnin içinde yer alır.

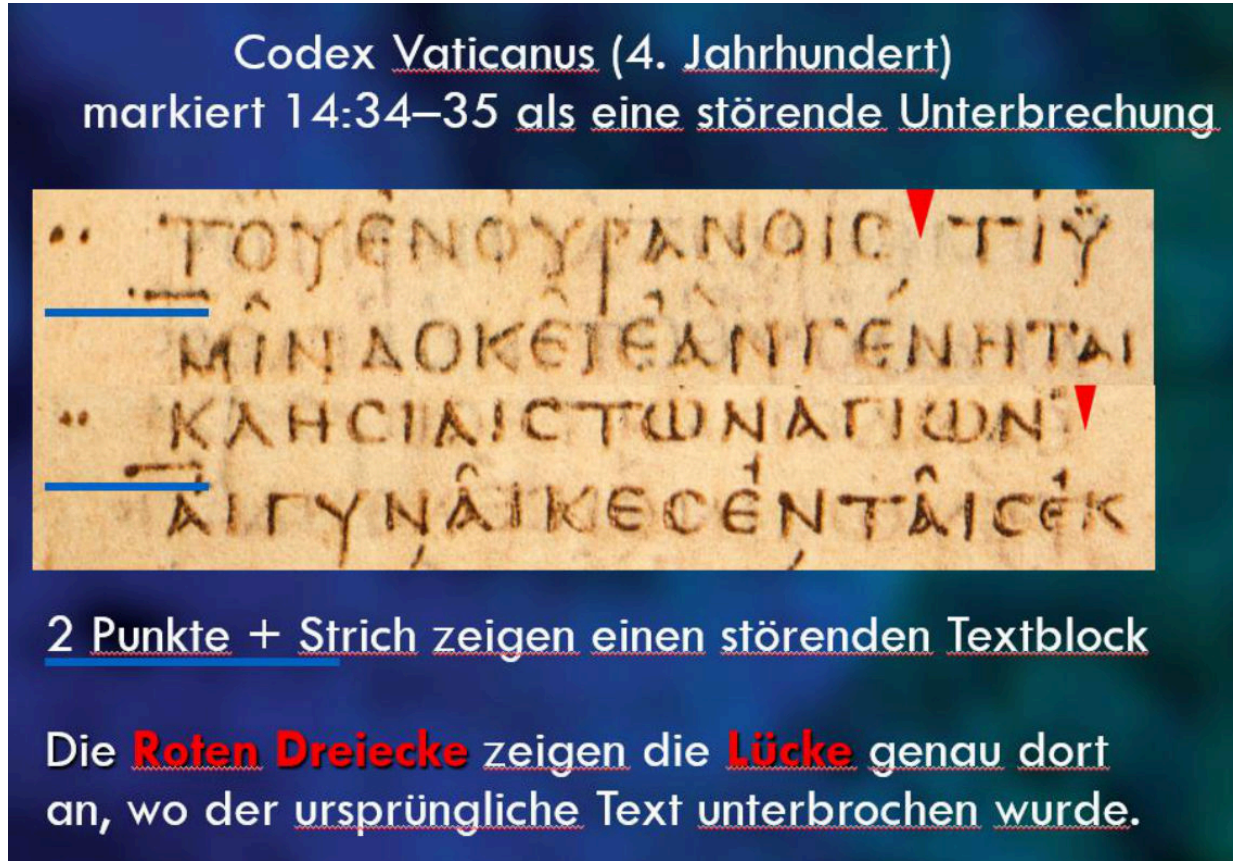
Grekler, kadınların halka açık toplantılarda sessiz kalması gerektiğine kesinlikle inanıyordu.²⁴ Bu yüzden bir okurun **MS 200'den önce** bir zamanda, bu ayetlerin dile getirdiği "bilinen ya da yaygın bilgeliği" kenar boşluğuna eklemiş olması hiç şaşırtıcı değildir.

Bu ayetlerin bulunduğu iki yeri açıklayan ve kâtiplerin bilinen alışkanlıklarına uyan **tek** açıklama şudur: Biri bu iki ayeti önce bir el yazmasının kenar boşluğuna yazmış, sonraki kopyacılar da bunları ya 33. ya da 40. ayetten sonra metne eklemiştir.

Sağduyu, **olağan** bir şeyin – kenardaki metnin ana metne eklenmesinin – başka hiçbir örneği bilinmeyen bu kadar **olağandışı** bir şeyden – bu kadar çok metnin görünür bir neden olmadan bu kadar uzağa taşınmasından – daha olası olduğunu söyler.²⁵

Üçüncüsü, doğruluğu nedeniyle geniş çapta övülen en eski Kutsal Kitap'ımız Vatikan Kodeksi, kadınları kilisede susturan bu ayetleri **sahte, yanlış** bir araya girme olarak işaretler.

Aşağıdaki görüntüde kırmızı üçgen, özgün metnin 1 Korintliler 14:34-35'te kesildiği yeri gösterir.

Görüntü kaynağı: Bibliothèque nationale de France

Vatikan Kodeksi'nde 15 yerde, iki nokta ve bir alt çizgi, bir **boşlukla** birlikte, özgün metnin tam olarak nerede kesildiğini gösterir.

Öteki el yazmalarında bu **15 yerin** hepsinde en az **dört** kelimelik araya girmeler bulunur. Bu kadar uzun araya girmeler, Vatikan metninde ortalama olarak ancak 83,5 satırda bir görülür.

Eğer bu işaretlerin sahte araya girmelerle **hiçbir ilgisi olmasaydı** ve 100 trilyon yıl boyunca her saniye kesintisiz olarak rastgele 15 Vatikan satırı seçilseydi, bu 15 satırın hepsinin **bir kez bile** dört ya da daha fazla kelimelik bir araya girmeyeyle çakışma olasılığı iki binde birden azdır.²⁶

Üstelik bu uzun araya girmeler bu satırlarda herhangi bir yerde değil, tam olarak özgün kâtiplerin **15** iki-nokta-artı-çizgi işaretinin **hepsinde bir boşlukta** ortaya çıkar.

Bu kâtip Yeşaya'da üç kez, yatay çizgilerin eklenmiş metni işaretlediğini açıklamış ve bu üç örneğin hepsinde, tıpkı Yeni Antlaşma'daki 15 örnekte olduğu gibi, eklenmiş metnin özgün metni kestiği yerde metinde bir **boşluk** bırakmıştır. Metinde boşluk bırakabilecek olan **yalnızca** özgün kâtiptir.

Bu kâtibin "kadınlar sessiz kalsın" sözünü sahte bir metin olarak değerlendirmesi iki nedenle göz ardı edilemez.

Birincisi, Grekçe Yeni Antlaşma'nın her iki standart baskısı da, **diğer bütün** iki-nokta-artı-çizgi işaretlerinde eklenen metin bloklarının sahte eklemeler olduğu konusunda bu kâtiplerle aynı görüştedir.

İkincisi, bu eklemeleri içeren el yazmalarının çeşitliliği, bu kâtibin Vatikan Kodeksi'nden önceki döneme ait Yeni Antlaşma metinlerine bugün elimizde olandan **çok daha fazla** erişimi olduğunu gösterir.

Yine de 34-35. ayetlerin günümüze ulaşan bütün el yazmalarında bir yerde (yani 33. ya da 40. ayetten sonra) geçtiği doğrudur; bu da olağanüstü erken bir ekleme gerektirir. Ama onları sahte olarak işaretleyen yalnızca Vatikan Kodeksi değildir. Piskopos Victor, Fulda Kodeksi'nin alt kenarına bu ayetleri dışarıda bırakan düzeltilmiş bir metin yazdırmıştır; Batı geleneğinden olmayan MS 88 metni de bunları 33. ayetten sonra atlar, ama 40. ayetten sonra, 33. ayetin ardından gelmeleri gerektiğini gösteren işaretlerle ekler. Bu ayetler Victor'un 1 Korintliler metin tanıklarında bulunmadığına göre, Dan Wallace'ın "bu ayetlerin 1 Korintliler'in bütün metin tanıklarında yer aldığı" iddiası doğru değildir (<https://bible.org/article/textual-problem-1-corinthians-1434-35>). Metin bilimciler, aynı el yazmasındaki farklı metinlere farklı el yazması simgeleri verirler. 14:34-35, bu ayrı el yazması simgeleriyle birbirinden ayrılan metinlerin hepsinde yer almaz. **14:34-35 metninin bütün el yazmaları tarafından "desteklendiği" doğru değildir.**

Wallace, yanlış öncülüne dayanarak, "bunların aktarımın en erken aşamasında metne ... özgün belgeye sızmış olması gerektiğini" ileri sürer. Böyle bir şeyin mümkün olduğu, Efesliler 5:22'ye "boyun eğmek" fiilinin **hızla** girmesinden anlaşılabilir²⁷; bu da 34-35. ayetlerin ikinci yüzyılın içlerine kadar eklenmiş olmasının, onların günümüze ulaşan bütün el yazmalarında bulunmasını kolayca açıklayabileceğini gösterir.

Önde gelen birçok metin uzmanı, bu ayetleri Pavlus'un yazmadığı sonucuna varır.²⁸ David Bentley Hart'ın Grek Ortodoks geleneğinden yeni çevirisi bu ayetleri "neredeyse kesinlikle sahte" diye reddeder. Alman Kutsal Kitap Şirketi'nin (Deutsche Bibelgesellschaft) yeni Kutsal Kitap'ında bu ayetlerin "Pavlus'un 11. bölümde söyledikleriyle çeliştiği" ve "muhtemelen sonradan yapılmış bir ekleme" olduğu belirtilir. ("BasisBibel [Almanca Kutsal Kitap çevirisi]; alıntı: 14:34, 34-35. ayetler, Pavlus'un 1 Korintliler 11:2-16'da kadınların kilisedeki rolü hakkında söyledikleriyle çelişir. Burada büyük olasılıkla sonradan yapılmış bir ekleme söz konusudur.")

Kutsal Kitap'ın bu dört itiraz hakkında gerçekte ne öğrettiğini bir kez daha özetleyelim:

1. Erkekler ve kadınlar **birlikte** önderlik etmelidir.
2. Kadınlar kilisede **öğretebilir**.
3. Pavlus **bütün** imanlıları **gözetmenlik** görevine özenmeye yüreklendirir.
4. Kutsal Kitap kadınları kilisede **konuşmaya**, hatta peygamberlik etmeye yüreklendirir.

Otoriteyi erkeklerle sınırladığını **düşündüğüm** bu dört gerekçenin dikkatle incelenmesi, Kutsal Kitap'ın bunun yerine şunu öğrettiğini gösterir: Kadınlar ve erkekler, Tanrı onlara nasıl armağan veriyor ve onları nasıl yönlendiriyorsa öyle önderlik etmekte eşit ölçüde özgürdür.

Kadınların önderliğe katılmasına karşı öne sürülen bu dört itirazın sorunu yalnızca, dayandıkları metinlerin hiçbirinin bunu gerçekten temellendirmemesi değildir. Asıl sorunları, Kutsal Kitap'ın pek çok **temel ilkesinin** bunlara **doğrudan karşı çıkmasıdır**. Bunların arasında Pavlus'un, erkek ile kadının **eşit** olduğunu gösteren şu teolojik ilkeleri de vardır:

Her ikisi de eşit ölçüde **Tanrı'nın suretinde** yaratılmıştır.

Her ikisi de eşit ölçüde yeryüzüne **egemen olmak** üzere belirlenmiştir.

Her ikisi de **yaratılış bereketiyle** donatılmıştır.

Her ikisi de **yaratılış göreviyle** donatılmıştır.

Her ikisi de **Mesih'te** eşit haklara sahiptir.

Kilisede karşılıklı boyun eğme, kadın ile erkeğin eşitliğini varsayar; **evlilikte karşılıklı** boyun eğme de öyle,

Mesih'in bedeninin **birliği**,

bütün imanlıların kâhinliği,

Mesih'teki **özgürlük**,

şimdiden başlamış olan **yeni yaratılış**.

Ruh **bütün** imanlılara hizmet için armağanlar verir.

Kilise önderliğinin bir **hizmet** olması, erkekler ve kadınlar için **eşit ölçüde** geçerlidir.

Pavlus, erkeklerin ve kadınların ibadette dua ve peygamberlik yoluyla nasıl önderlik etmesi gerektiğine dair vardığı sonucu 1 Korintliler 11:11'de, bir tartışmayı kesip **önemli** olanı vurgulamak için tekrar tekrar kullandığı kelimeyle başlatır.²⁹ "Bununla birlikte, Rab'de ne kadın erkekten ne de erkek kadından bağımsızdır." Galatyalılar 3:28'de de benzer biçimde şöyle denir: "Artık ... ne erkek ne kadın vardır. Hepiniz Mesih İsa'da birsiniz."

Pavlus'un ifadeleri ve koşut ayetler, bunun kiliseyi tanımladığını düşündürür. Pavlus az önce, Yahudi olmayanlarla sofra paydaşlığından çekildiği için Petrus'u azarlamıştı; çünkü bu, Müjde'ye aykırıydı. Bütün kadınları kilise önderliğinden dışlamak ise kuşkusuz Müjde'ye ve Mesih'teki birliğimize daha da aykırıdır.

Notlar

1. LSJ 9 801; D. Dhimitrakou, Μεγά Λεξικόν Όλης της Ελληνικής Γλώσσας (9 vols.; Athens: Oikos Dhimitrakou, 1933–1950) 5:3880 [using the OdysseyUBSU font from LaserGreek in Unicode linguistsoftware.com]].
2. Moulton ve Milligan, Friedrich Preisigke, Pierre Chantraine, S. C. Woodhouse, E. A. Barber, R. Renehan ve P. G. W. Glare'in LSJ ekleri ve Richard S. Cervin'in "Does Kephālē mean 'Source' or 'Authority Over' in Greek Literature? A Rebuttal," Trinity Journal 10 NS (1989) 85–112, s. 86–87'de andığı on üç ek sözlük.
3. Septuaginta'nın (LXX olarak da bilinir) Rahlfs ve Göttingen baskılarında bulunan, İbranice Yazılar'ın en iyi tanıklanan Grekçe metnine işaret eder. İngilizce Kutsal Kitaplarımız bunların çoğunu "baş" (head) diye çevirir; örneğin NASB 116 kez, ASV 115 kez; çünkü İngilizcede "leader" (önder), "head" kelimesinin yaygın bir anlamıdır.
4. eis kephalēn
5. Örneğin Hakimler 11:11'de "baş olarak" ifadesinden sonra gelen "onlara hükmeden olarak" eki, "baş olarak" ifadesine Grek okurlar için başka türlü açık olmayacak bir anlam kazandırır.
6. Koloseliler 2:19 ve Efesliler 4:15–16'da "bütün beden ... büyüdüğü ἐξ οὗ baş (κεφαλὴ)". Koloseliler 1:18 şöyle açıklar: "Bedenin, yani kilisenin başı O'dur (αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ), ὅς ἐστιν ἡ ἀρχή", yani "bedenin yaşamının kaynağı ['köken' (NEB)]" olan O'dur (TEV/GNT). 1:16–17: "Çünkü her şey O'nda yaratıldı ... her şey O'nun aracılığıyla yaratıldı ... ve her şey O'nda varlığını sürdürür" ... "çarmıhta akıttığı kanla" (1:20) Mesih "sizi kendi bedeninde, ölüm aracılığıyla barıştırdı" (1:22). 1 Korintliler 11:3abc, 4b, 5b. Efesliler 1:20–22'deki uzamsal göndermelere dikkat edin: "göksel yerlerde, çok yukarıda ... altında ... O'nu her şeyin üzerinde en yüce olarak kiliseye [τῇ ἐκκλησίᾳ] verdi." Koloseliler 2:9–10: "Çünkü Tanrılığın bütün doluluğu bedence O'nda [Mesih'te] bulunur ve siz de bütün egemenliklerin doruğu olan O'nda yaşamın doluluğuna kavuştunuz."

7. Yeni Antlaşma'daki bütün akraba kelimeler önderliğe işaret eder; bkz. Philip B. Payne, "What About Headship? From Hierarchy to Equality", in *Mutual by Design: A Better Model of Christian Marriage* (yay. haz. E. Beyer; Minneapolis, MN: CBE 2017) 150-152.
8. Cf. especially Eldon J. Epp, *Junia: The First Woman Apostle* (Minneapolis: Fortress, 2005) 110–21 and Richard Bauckham, *Gospel Women: Studies of the Named Women in the Gospels* (Grand Rapids: Eerdmans, 2002) 165–186.
9. Bu, Pavlus'un Efes'teki kadınlara bir erkeğe öğretmek için otoriteyi zorla ele geçirmeyi neden açıkça yasakladığını ve bu bölümün neden bir emir kipi içerdiğini açıklar: "Kadınlar öğrensin" (1 Timoteos 2:11).
10. MS 370 dolaylarında, Aziz Basileios, Mektuplar 69, satır 45: "O [Roma piskoposu], bir yolculuğun zahmetlerine katlanabilecek adamlar seçerek bu konuda tam otoriteyi [αὐθεντῆσαι] kendisi kullanabilir." Roy J. Deferrari, St. Basil 2:40-43 (LCL).
11. Philip B. Payne, "1. Tim 2.12 and the Use of οὐδέ to Combine Two Elements to Express a Single Idea", NTS 54 (2008): 235-53, Pavlus'un οὐδέ kelimesini kullandığı her yeri inceler. Philip B. Payne, "Οὐδέ [oude] Combining Two Elements to Convey a Single Idea and 1 Timothy 2:12," in *Missing Voices: Broadening the Discussion on Men, Women, and Ministry*, ed. Hilary Ritchie (Minneapolis: CBE International, 2014), 24-34, itirazları yanıtlar ve οὐδέ kelimesinin bu kullanımını Grek edebiyatından örneklerle gösterir.
12. Mısır'dan Çıkış 15:21; Hakimler 5:2–31; 1 Samuel 2:1–10; 25:24–31; Süleyman'ın Özdeyişleri 31 (31:1 "an inspired utterance his [King Lemuel's] mother taught him" NIV) ve Luka 1:25, 42–45, 46–55, Süleyman'ın Özdeyişleri 31
13. C. E. B. Cranfield, *The Epistle to the Romans* (ICC; Edinburgh: T&T Clark, 1979) 2:781.
14. Bu, bütün imanlıları gözetmenlik görevine özenmeye yüreklendirir.
15. Douglas J. Moo, "The Interpretation of 1Timothy 2:11–15: A Rejoinder," *Trinity Journal* 2 NS (1981) 198–222, at 211; Thomas R. Schreiner, "Philip Payne on Familiar Ground: A Review of Philip B. Payne, *Man and Woman, One in Christ: An Exegetical and Theological Study of Paul's Letters*" *JBMW* (Spring 2010) 33–46, at 35.
16. Mezar yazıtlarından, bu deyimın sadakat anlamını taşıdığı anlaşılır.
17. Bu yüzden, bu deyimın tek bir kelimesinin aynı zamanda ayrı bir koşul işlevi gördüğünü öne süren her iddia deyimı kötüye kullanır ve çift bir anlam gerektirir. Deyimsel bir ifadenin tek bir kelimesini yalıtıp o kelimeyi ayrı bir koşul olarak yorumlamak yanlıştır.
18. Hrisostomos şöyle yazmıştır: "Bazıları 11. ayetin genel olarak kadınlar hakkında söylendiğini düşünmüştür; ama öyle değildir, çünkü neden konusunu bölen bir şeyi kadınlar hakkında araya soksun? O, kadın diyakoz rütbesinde olanlardan söz ediyor". NPNF1 13:763; NPNF1 13:116.
19. The Analytical Greek New Testament'in ortak yazarı Tim Friberg, bu sayıları bütün Grekçe Yeni Antlaşma üzerinde yaptığı iki sayıma dayanarak belirlemiştir.
20. G. H. Hugenberger, "Frauen im kirchlichen Amt: Hermeneutik oder Exegese? A Survey of Approaches to 1 Timothy 2:8-15" *JETS* 35/3 (1992) 341-60, s. 360 dipnot 78: "Erkeğe yönelik terimler kullanan kurallar genel olarak her iki cinsiyeti de kapsayacak biçimde yorumlanmalıdır."
21. Yeni Antlaşma'nın en güvenilir Grekçe el yazması olarak geniş çapta kabul gören Vatikan Kodeksi B.
22. W. Klein, "The Church and the Prophets," *ATR* 44 (1962) 8.
23. Ulrich Schmid, "Conceptualizing 'Scribal' Performances: Reader's Notes," in *The Textual History of the Greek New Testament: Changing Views in Contemporary Research*, ed. Klaus Wachtel and Michael Holmes (Atlanta: SBL, 2011), 49-64, at 62, 50, 58: Readers ... react[ed] to what they read by adding comments in the margin. . . . Bu notların bazıları, böyle "süslenmiş" bir [el yazmasını] kopyalamak zorunda kalan kâtipler tarafından metne kopyalanmış olabilir. . . . Kâtiplerin eğilimi, en azından eskilerin bakış açısından, kenar notlarını ana metne almak yönünde olmuş gibi görünüyor."
24. Örneğin Plutarkhos, Aristofanes, Aristoteles, Sofokles, Demokritos, Aelius Aristides ve birçok rabbi.
25. Buna "transkripsiyon olasılığı" denir. Bu, eşi olmayan bir durumdur. Onu bir kenar metni olarak tanımamızın başlıca nedeni, başka hiçbir metnin güvenilirliğini zayıflatmaz.
26. Çizgilerin ve noktaların eklemelerle hiçbir ilgisi yoksa, bunun 15 satırın hepsinde herhangi bir yerde gerçekleşme olasılığı $83,5^{15}$ 'te birdir. Bu, $6,6880134 \times 10^{28}$ 'de birden azdır ($10^{28} = 100$ trilyon kere 100 trilyon). Bir yılda 31.536.000 saniye vardır.
27. Hemen hemen bütün Grekçe baskıların gösterdiği gibi, Efesliler 5:22'nin en eski el yazmalarında "boyun eğmek" fiili yoktur. Hieronymus'un yorumunda, Grekçe el yazmalarında 22. ayette 21. ayetteki "boyun eğmek" fiilinin hiçbir zaman tekrarlanmadığı belirtilir. UBS metninde, "boyun eğmek" fiilinin sonradan eklendiğinin "neredeyse kesin" olduğu söylenir. 22. ayetin herhangi bir yerinde "boyun eğmek" fiilinin bir biçimi geçen ilk el yazması olan Sina Kodeksi MS 360 dolaylarında yazılmıştır. Ama ondan sonra günümüze ulaşan her el yazması "boyun eğmek" fiilini içerir. Daha sonraki

hiçbir el yazması "boyun eğmek" fiilini çıkarmadığına göre, bu fiilin en eski el yazmalarının hepsinden çıkarılmış olması akla yatkın değildir. Çünkü Pavlus şöyle yazmıştır: "Mesih'e duyduğunuz saygıdan ötürü birbirinize boyun eğin, siz kadınlar da kendi kocalarınıza ...". Dolayısıyla karının boyun eğmesi, fiilini "birbirinize boyun eğin" ifadesinden alır. Karşılıklılık bildiren zamir, karşılıklı boyun eğmeyi gerektirir. Demek ki bu, bir üste boyun eğmeye işaret edemez. Burada boyun eğmek daha çok "sevgi içinde gönüllü olarak geri durma anlamında boyun eğme" demektir, BDAG 1042. Koloseliler 3:18'de kadının "Rab'be yakışır biçimde" boyun eğmesi gerektiği söylenir. Kutsal Kitap'ın kadının boyun eğmesi için gösterdiği neden, Tanrı tarafından kurulmuş bir cinsiyet hiyerarşisi değil, "Tanrı'nın sözü kötülenmesin diye" [Titus 2:5], kültürel normlara aykırı düşmeyecek biçimde davranmaktır. Bkz. "öyle ki, kocalarından bazıları söze itaat etmese bile, karılarının davranışıyla söze gerek kalmadan kazanılsınlar ... Kocalar da aynı şekilde [kendi karılarına] boyun eğsinler, birbirleriyle bilgece bir ilişki içinde yaşasınlar, onları daha zayıf, kadınsı [BDAG 208, gynaikeios, "kadınsı". "] değerli bir kap olarak tanınsınlar ve onlara yaşam lütfunun ortak mirasçıları olarak hak ettikleri saygıyı gösterin ki dualarınız engellenmesin" [1 Petrus 3:1, 7].

28. Philip B. Payne, *Man and Woman, One in Christ* (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2009) 226-227, bu sonuca varan elli beş çalışma sıralar. Bunlar arasında en saygın evanjelik metin araştırmacısı Gordon Fee ve son olarak Richard Fellows vardır. Önde gelen Roma Katolik bilgini Joseph Fitzmyer, "bugünkü yorumcuların **çoğunluğunun**" bunun sonradan yapılmış bir ekleme olduğu sonucuna vardığını belirtmiştir. Metin araştırmacısı Kim Haines-Eitzen ise bunun "bugün hemen hemen bütün bilginler" tarafından söylendiğini belirtir.
29. BDAG 826, "bir tartışmayı kesip asıl önemli olanı vurgulamak"; A. T. Robertson, *A Grammar of the Greek New Testament in the Light of Historical Research* (Nashville, TN: Broadman Press, 1934), 1187, Blass'a dayanarak: "to single out the main point." BDF§449 (s. 234) "Pavlus'ta bir tartışmayı bitirip asıl önemli olanı vurgulamak için."